

Dansk Erhvervs

Perspektiv

Analyse, økonomi, baggrund

De kommende ældres velfærd

Forventninger, holdninger og planlægning

Forord

Velkommen til Dansk Erhvervs perspektiv ”De kommende ældres velfærd – forventninger, holdninger og planlægning”.

Ældreområdet er en central del af det danske velfærdssamfund og fylder naturligvis meget i den offentlige debat. Ældreområdet har særligt været debatteret i forbindelse med kommunalvalgene og ved kommunernes drøftelser med regeringen om den samlede kommunale økonomi. Det samme forventer vi vil blive tilfældet frem mod det valg til Folketinget, som senest skal afholdes til juni 2019.

Den offentlige debat er ikke ubegrundet. Den sker med udsigten til et stadigt aldrende samfund, hvor vi alene inden for de næste ti år bliver 150.000 flere ældre over 80 år. Inden 2040 forventes over en halv million at have rundet 80 år. Alle er i store træk enige om, at fremtidens ældre bliver sundere. Det er ubetinget en god ting. Men samlet set betyder det, at vi kan forvente at bruge langt flere penge i morgen, end vi har gjort i dag for blot at opretholde samme serviceniveau som vi ser i dag, selvom hjemmeplejen i disse år undergår en faglig omvæltning til mere hjælp til selvhjælp og rehabilitering.

Dansk Erhverv er i dag landets største erhvervsorganisation inden for de private og selv-ejende leverandører af ældrepleje. Det er inden for hjemmeplejen, hvor borgerne har frit valg til selv at vælge mellem kommunen som leverandør eller en godkendt privat virksomhed. Og det er for plejehjem, hvor særligt nye friplejehjem i disse år skyder op lokalt.

Med denne undersøgelse vil vi gerne kaste lys på et område af ældredebatten, som sjældent bliver belyst; hvilke ønsker og forventninger går danskere født i 1950’erne ind i deres alderdom med? Hvad forventer de af den pleje og omsorg, som de får brug for i fremtiden, hvad end det er i hjemmet eller på et plejehjem? Sparer de op, så de kan supplere den offentligt finansierede velfærd med tilkøb af fx rengøring eller personlig hygiejne? Og hvad med deres planer om at flytte tættere på deres børn og børnebørn?

I korte træk viser undersøgelsen, at de ikke vil have mere af det samme. De har store forventninger til velfærdsydelser, men har samtidig realistiske forventninger, så mange af dem har allerede sat penge ind på en opsparing, der skal bruges på ekstraydelser. De begejstres i højere og højere grad af velfærdsteknologiske løsninger, som kan afhjælpe nogle af udfordringerne og frigøre ekstra tid til plejepersonalet. De forventer i høj grad at flytte tættere på deres børn og børnebørn – og de foretrækker private plejehjem over de offentlige.

De kommende sider byder på mere detaljerede svar på disse spørgsmål og rummer også en lang række andre interessante indsigter om de kommende ældre. Vi håber, at perspektivet vil sætte gang i en nødvendig diskussion af, hvordan vi som samfund får indrettet fremtidens ældrepleje, så den flugter med forventningerne hos de kommende ældre, som allerede er gået på pension eller forventer at gøre det inden for de næste år.

God læselyst!

Indholdsfortegnelse

De kommende ældre er bekymrede for kvaliteten af fremtidens velfærdstilbud.....	4
De kommende ældre vil gerne betale for ekstra service i hjemmet - og de sparer allerede op	7
De kommende ældre vil vælge private plejehjem over offentlige.....	12
Fremtidens ældre: Tættere på børn og børnebørn.....	14
De kommende ældre er begejstrede for velfærdsteknologi	18
Manglende viden om frit valg af hjemmepleje	22

De kommende ældre er bekymrede for kvaliteten af fremtidens velfærdstilbud

I de kommende år viser den demografiske udvikling, at der kommer markant flere ældre danskere. I løbet af de næste ti år stiger gruppen af ældre over 80 år med ca. 150.000 personer og inden 2040 forventes over en halv million at have rundet denne aldersgrænse. Hvis serviceniveauet forbliver uændret betyder det samtidig, at udgiftspresset på sektoren bliver markant højere end det er i dag, og der skal dermed afsættes markant flere penge til blot at opretholde den service, som de ældre bliver tilbudt i dag.

De kommende ældre er dog meget skeptiske overfor kvaliteten af de nuværende velfærdstilbud. De ønsker sig et markant serviceløft, når de selv får brug for hjælp. Dette på trods af, at der generelt er stor brugertilfredshed med kvaliteten i eksempelvis hjemmehjælpen¹.

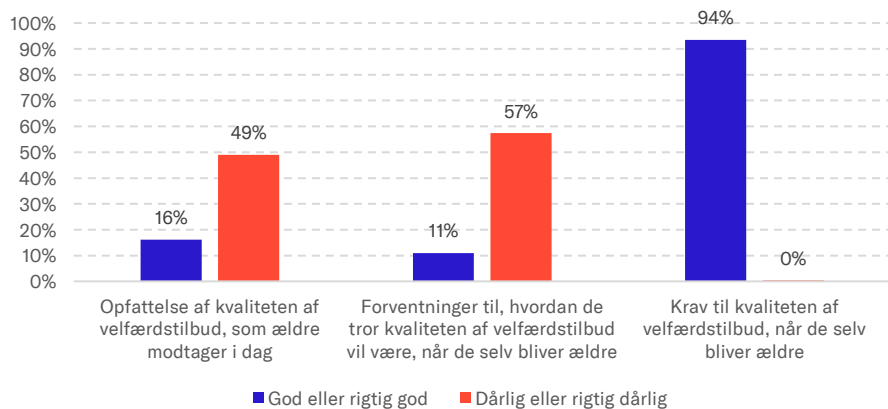
Den udprægede skepsis hos de danskere, der i dag er mellem 60 og 69 år ses tydeligt, når man ser på figurerne nedenfor. De viser nemlig, at halvdelen af de kommende ældre mener, at den **nuværende** kvalitet af velfærdstilbuddene er dårlig eller rigtig dårlig (indikeret ved den røde søjle yderst til venstre nedenfor). Derimod mener kun hver sjette af de adspurgte, at den er god eller rigtig god (indikeret ved den mørkeblå søjle nedenfor). Der er altså en markant og udbredt opfattelse af, at de nuværende velfærdstilbud i form af fx rengøring, personlig pleje eller lignende, er utilfredsstillende.

Værre ser det ud, når man ser på, hvordan de kommende ældre tror, at kvaliteten af **fremtidens** tilbud vil være, når de selv får brug for hjælp i hjemmet. Her svarer mere end hver anden, at de tror, at kvaliteten vil være dårlig eller rigtig dårlig, mens kun hver tiende tror, at den vil være god eller rigtig god.

Vi har tilmed spurgt de kommende ældre, hvilke forventninger og forhåbninger de har til hjemmehjælpen, når de selv bliver ældre og får brug for hjælp. Her forventer 94 pct. af de kommende ældre, at kvaliteten af velfærdstilbuddene vil være god eller rigtig god. Det står i skærende kontrast til oplevelsen af den nuværende kvalitet, hvor kun 16 pct. mener, at kvaliteten af tilbuddene er gode eller rigtig gode. Der er således en massiv forskel på de forventninger og forhåbninger, som de kommende ældre har, i forhold til den oplevelse, som de har af kvaliteten af velfærdstilbuddene i dag. Det er en bekymring, som bør tages meget seriøst.

For at dobbeltsikre denne påstand har vi ligeledes spurgt de kommende ældre mere direkte, om de ville være tilfredse eller utilfredse med at blive tilbudt hjemmehjælp af den kvalitet, som der tilbydes i dag, når de selv bliver ældre og får brug for hjælp. Her er billedet helt det samme. Lige godt to ud af tre svarer, at de ville være overvejende eller meget utilfredse med at modtage hjemmehjælp af den kvalitet, som hjemmehjælpen har i dag. Overordnet set understreger de to spørgsmål altså med al tydelighed, at kvaliteten af de nuværende tilbud ikke vil kunne tilfredsstille de kommende ældre, hvis det nuværende serviceniveau fastholdes.

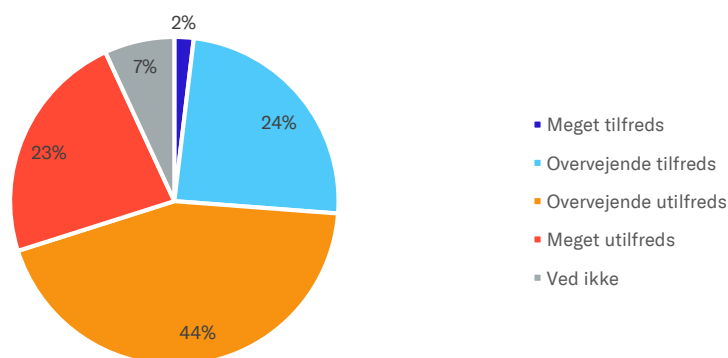
Figur 1: **Andelen af de kommende ældre, der tror kvaliteten af velfærdstilbud er eller vil blive god/rigtig god eller dårlig/rigtig dårlig**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

Note: n = 1.005.

Figur 2: **De kommende ældres vurdering af, om de ville være tilfredse med at få hjemmehjælp af den kvalitet, som de ældre får i dag, når de selv bliver ældre og får brug for hjælp i hjemmet**

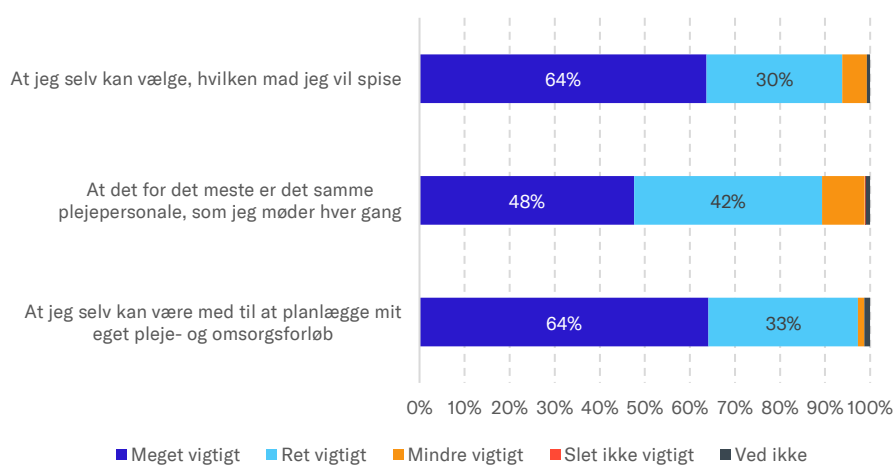

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

Note: n = 1.005.

De kommende ældre kommer til at stille store krav til de velfærdstilbud, som de skal modtage, når de selv bliver ældre. Udover ønsker til et overordnet serviceløft, er de også særligt optagede af selvbestemmelse over plejeforløb samt kontinuitet i de kontaktpunkter, som de har i løbet af plejeforløbet. Det viser nedenstående tal med al tydelighed. Det er ret vigtigt eller meget vigtigt for stort set alle kommende ældre med selvbestemmelse i forhold til planlægning af plejeforløb, herunder eksempelvis, hvilken mad man vil spise, men også at det for det meste er det samme plejepersonale, som kommer og besøger de ældre.

Figur 3: **De kommende ældres vurdering af, hvor vigtig selvbestemmelse og kontinuitet er for dem, når de bliver ældre og selv får brug for hjemmehjælp**

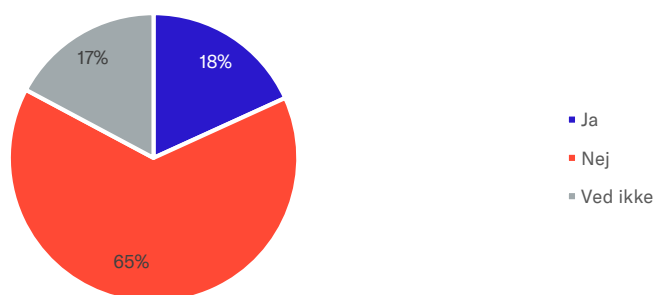
Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

Note: n = 1.005.

De kommende ældre vil gerne betale for ekstra service i hjemmet - og de sparer allerede op

I forrige afsnit blev det dokumenteret, at de kommende ældre er meget skeptiske i forhold til, om kvaliteten af velfærdstilbuddene vil leve op til deres forventninger, når de selv bliver ældre og skal modtage hjælp. Dette billede bekræftes af figuren herunder, hvor to ud af tre kommende ældre vurderer, at kommunen ikke vil være i stand til at tilbyde den hjælp, som de ønsker, når de selv bliver ældre og får brug for mere hjælp i hjemmet.

Figur 4: **De kommende ældres vurdering af, om kommunen, som i dag betaler for hjemmehjælpen, vil være i stand til at tilbyde den hjælp, som de ønsker, når de bliver ældre og får brug for mere hjælp i hjemmet**

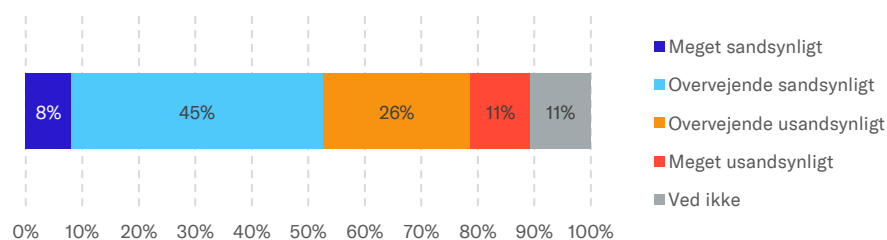
Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

Note: n = 1.005.

Langt størstedelen af de kommende ældre forventer ikke, at kommunen vil være i stand til at tilbyde den hjælp, som de forventer, når de bliver ældre. Det mest nærliggende alternativ hertil vil formentlig være, at den ældre selv kommer til at betale for ekstra ydelser, som kan opfylde plejeb behovet for de ældre, som måtte ønske flere ydelser end dem, som stilles til rådighed af kommunen. Et alternativ, som de fleste kommende ældre finder attraktivt.

Således angiver mere end hver anden, at det er sandsynligt, at de vil betale for ekstra ydelser (fx mere rengøring eller mere personlig pleje), hvis de måtte ønske mere og bedre service, end hvad kommunen kan tilbyde. De danskere, som i løbet af de næste 10-20 år får brug for omsorg i hjemmet, er altså særdeles positivt indstillet over for at supplere kommunens tilbud med flere og bedre tilbud fra private leverandører.

Figur 5: **De kommende ældres vurdering af, om de vil være villige til at betale for ekstra ydelser (fx mere rengøring, mere personlig pleje, mv.), hvis kommunen ikke vil være i stand til at tilbyde dem den hjælp, som de ønsker**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

Note: n = 1.005.

Tabellen nedenfor viser tilmed, at opbakningen til tilkøb af ekstra velfærdsydelser er bredt funderet i hele gruppen af kommende ældre. Der er således et flertal, som er villige til at tilkøbe ekstra service i stort set alle de viste grupper på tværs af køn, region, alder, uddannelse, indkomst og partivalg.

Mest bemærkelsesværdigt er det nok, at der eksisterer en villighed til at ville købe ekstra ydelser på begge sider af det politiske spektrum. Modsat er der en svag tendens til, at villigheden falder blandt yngre kommende ældre (i alderen 60-63 år) samt i gruppen af kommende ældre, som har en samlet årsindkomst i husstanden på under 300.000 kr. Det kan forklares med, at førstnævnte gruppe er længst fra plejebehovet og derfor i højere grad er i tvivl om, hvorvidt de nuværende tilbud er tilstrækkelige, mens sidstnævnte gruppe vil være mindre tilbøjelige, da deres økonomiske ressourcer til at betale for ekstra ydelser vil være begrænsede.

Ser man på forskellige typer af ekstraydelser, er det særligt ekstra rengøring, som de kommende ældre overvejer at tilkøbe som ekstraydelse. Dernæst kommer tøjvask, personlige pleje samt indkøb af mad, som mellem 41 pct. og 34 pct. af de kommende ældre ville overveje at købe ekstra af. Det er værd at bemærke, at rengøring er den eneste af de fire ekstraydelser, hvor tilbøjeligheden til at købe afhænger markant af indkomsten. For de resterende ydelser er der kun en svag sammenhæng mellem indkomst og villigheden til at købe, hvilket tyder på en efterspørgsel, som gælder i alle dele af samfundet uagtet indkomstniveau.

Tabel 1: **De kommende ældres vurdering af, om de vil være villige til at betale for ekstra ydelser (fx mere rengøring, mere personlig pleje, mv.), hvis kommunen ikke vil være i stand til at tilbyde dem den hjælp, som de ønsker**

	Sandsynligt	Usandsynligt	Ved ikke	n
Alle	53%	37%	11%	1.005
Mand	52%	40%	8%	494
Kvinde	53%	34%	14%	511
Hovedstaden	50%	41%	9%	273
Sjælland	47%	43%	11%	165
Syddanmark	54%	35%	11%	227
Midtjylland	58%	31%	11%	228
Nordjylland	53%	31%	16%	111
60-63 år	43%	44%	12%	410
64-66 år	60%	31%	10%	293
67-69 år	58%	32%	10%	303
Folkeskole	49%	38%	14%	90
Gymnasial uddannelse	52%	39%	9%	39
Erhvervsuddannelse	48%	43%	9%	300
Kort VU	51%	37%	12%	114
Mellemlang VU	59%	31%	10%	325
Lang VU	50%	37%	12%	132
1-300.000 kr.	41%	52%	7%	232
300.001-500.000 kr.	50%	39%	12%	280
500.001-500.000 kr.	59%	30%	12%	175
Mere end 700.000 kr.	67%	25%	8%	153
Rød blok	51%	40%	9%	507
Blå blok	59%	32%	9%	288

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

Note: Partiforhold dækker over, hvilket parti de ville stemme på, hvis der var valg til Folketinget i morgen. Rød blok udgøres af Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet, mens blå blok består af Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, Kristendemokraterne, Dansk Folkeparti og Venstre. Kategorien "Sandsynligt" udgøres af 'Meget sandsynligt' og 'Overvejende sandsynligt', mens kategorien "Usandsynligt" består af 'Meget usandsynligt' og 'Overvejende usandsynligt'. Indkomstkategorien angiver den samlede årlige husstandsindkomst. VU = Videregående Uddannelse.

Andelen af de kommende ældre, som ville overveje at købe følgende ekstraydelser, hvis den tilbudte hjælp fra kommunen ikke lever op til deres forventninger

	Rengøring	Tøjvask	Personlig pleje	Indkøb af mad	n
Alle	65%	41%	38%	34%	1.005
Mand	62%	43%	36%	31%	494
Kvinde	68%	40%	39%	36%	511
Hovedstaden	62%	46%	32%	32%	273
Sjælland	63%	45%	40%	40%	165
Syddanmark	67%	42%	44%	36%	227
Midtjylland	67%	39%	37%	30%	228
Nordjylland	70%	29%	38%	31%	111
60-63 år	62%	42%	38%	34%	410
64-66 år	69%	43%	37%	33%	293
67-69 år	65%	39%	38%	33%	303
Folkeskole / Grundskole	61%	44%	44%	32%	90
Gymnasial uddannelse	62%	38%	36%	28%	39
Erhvervsuddannelse	61%	38%	40%	32%	300
Kort VU	68%	47%	39%	35%	114
Mellemlang VU	71%	44%	37%	36%	325
Lang VU	62%	38%	30%	35%	132
1-300.000 kr.	54%	39%	35%	35%	232
300.001-500.000 kr.	63%	36%	37%	29%	280
500.001-500.000 kr.	73%	47%	39%	39%	175
Mere end 700.000 kr.	72%	45%	42%	39%	153
Rød blok	63%	42%	34%	33%	507
Blå blok	71%	43%	43%	38%	288

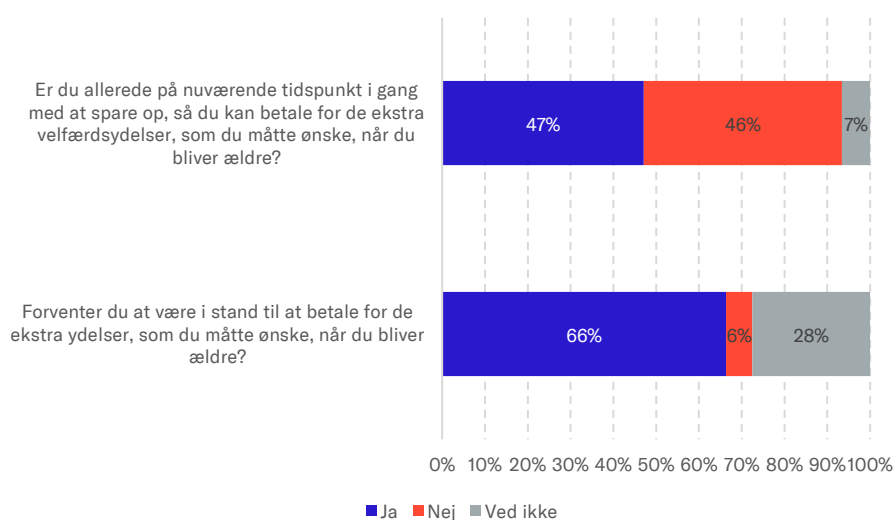
Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

Note: Partiforhold dækker over, hvilket parti de ville stemme på, hvis der var valg til Folketinget i morgen. Rød blok udgøres af Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet, mens blå blok består af Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, Kristendemokraterne, Dansk Folkeparti og Venstre. Indkomstkategorien angiver den samlede årlige husstandsindkomst. VU = Videregående Uddannelse.

En anden ting, der viser, at de kommende ældre er seriøse omkring muligheden for at skulle tilkøbe ekstra velfærdsydelser i fremtiden, er, at næsten hver anden, som er villig til at købe ekstraydelser, er i gang med at spare op til netop dette. Det viser, at de kommende ældre i høj grad ser tilkøb af ekstraydelser som et realistisk fremtidsscenario, som de allerede nu er begyndt at spare op til.

Derudover viser tallene også, at to ud af tre kommende ældre, som er villig til at købe ekstraydelser, forventer at være i stand til at kunne betale for disse ekstraydelser. Selvom det altså ikke er alle, der sparer op endnu, så planlægger langt de fleste, som er positivt indstillede overfor tilkøb af ekstraydelser, deres økonomi på en måde, så der er plads til og mulighed for at købe disse ekstraydelser, når behovet måtte opstå.

Figur 6: De kommende ældres opsparingsadfærd ift. at kunne købe ekstraydelser

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

Note: n = 528. Det er kun respondenter, som har vurderet, at det er sandsynligt, at de vil være villige til at tilkøbe ekstraydelser (fx mere rengøring, mere personlig pleje, mv.), hvis kommunen ikke vil være i stand til at tilbyde dem den hjælp, som de ønsker.

De kommende ældre vil vælge private plejehjem over offentlige

Som ældre borger i Danmark har man i dag selv mulighed for at bestemme, om man vil benytte sig af et offentligt eller et privat plejehjem, når man er blevet visiteret hertil af kommunen. Alligevel er der ofte et dårligt overblik over mulighederne og ventelister til de enkelte plejehjemspladser. Derfor er det også positivt, at Folketingets partier står bag en egentlig plejehjemsoversigt, der fra 2019 giver borgere og deres pårørende et overblik over et plejehjems værdigrundlag, normeringer, tilsynsrapporter og lignende. Resultaterne af denne undersøgelse tyder nemlig på, at de kommende ældre vil benytte sig af valgfriheden og i stor stil vælge private plejehjem.

Lige knap hver tredje forventer nemlig at vælge et privat plejehjem, mens kun lige knap hver sjette forventer at vælge et offentligt plejehjem. Der er med andre ord dobbelt så mange, som forventer at vælge et private plejehjem i forhold til dem, som forventer at vælge et offentligt. De resterende kommende ældre (56 pct. – lidt over halvdelen) har svaret, at det enten ikke betyder noget for dem, om det bliver et privat eller et offentligt plejehjem eller at de ikke ved, hvilken type de vil vælge endnu.

Blandt kvinderne er den private plejehjemsplads meget populær, hvorimod det for mændene kun er et snævert flertal, som forventer at vælge private plejehjem over de offentlige. Derudover kan man konstatere, at det primært er de kommende ældre med en erhvervsuddannelse eller kort videregående uddannelse (KVU), som forventer at vælge private plejehjemspladser.

Opbakningen til valgfrihed går på tværs af politiske holdninger, men der er dog forskel på vælgerne i de to politiske blokke. Det er måske ikke overraskende, at vælgere i blå blok forventer at vælge private plejehjemspladser. Hos dem, der stemmer på partier i rød blok, er der dog kun et snævert flertal, som forventer at vælge offentlige plejehjem frem for private, men forskellen er som sagt så begrænset, at der reelt ikke er nogen forskel på, hvor mange der foretrækker offentlige over private plejehjem blandt røde vælgere.

Tabel 3: **De kommende ældres holdning til, om de ville vælge et offentligt eller privat plejehjem, hvis de skulle vælge i dag**

	Et offentligt plejehjem	Et privat plejehjem	Det spiller ingen rolle	Ved ikke	n
Alle	14%	30%	40%	16%	1.005
Mand	17%	22%	47%	14%	494
Kvinde	11%	37%	34%	18%	511
Hovedstaden	15%	27%	42%	16%	273
Sjælland	14%	27%	43%	17%	165
Syddanmark	12%	35%	36%	17%	227
Midtjylland	15%	28%	42%	15%	228
Nordjylland	13%	33%	38%	16%	111
60-63 år	13%	29%	40%	18%	410
64-66 år	14%	28%	43%	15%	293
67-69 år	14%	32%	39%	15%	303
Folkeskole / Grundskole	10%	31%	43%	16%	90
Gymnasial uddannelse	8%	29%	50%	13%	39
Erhvervsuddannelse	12%	34%	35%	18%	300
Kort VU	7%	41%	37%	15%	114
Mellemlang VU	16%	24%	45%	15%	325
Lang VU	22%	23%	40%	16%	132
1-300.000 kr.	16%	31%	34%	18%	232
300.001-500.000 kr.	15%	25%	48%	13%	280
500.001-700.000 kr.	16%	26%	44%	15%	175
Mere end 700.000 kr.	17%	32%	37%	14%	153
Rød blok	21%	19%	46%	15%	507
Blå blok	8%	46%	34%	12%	288

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

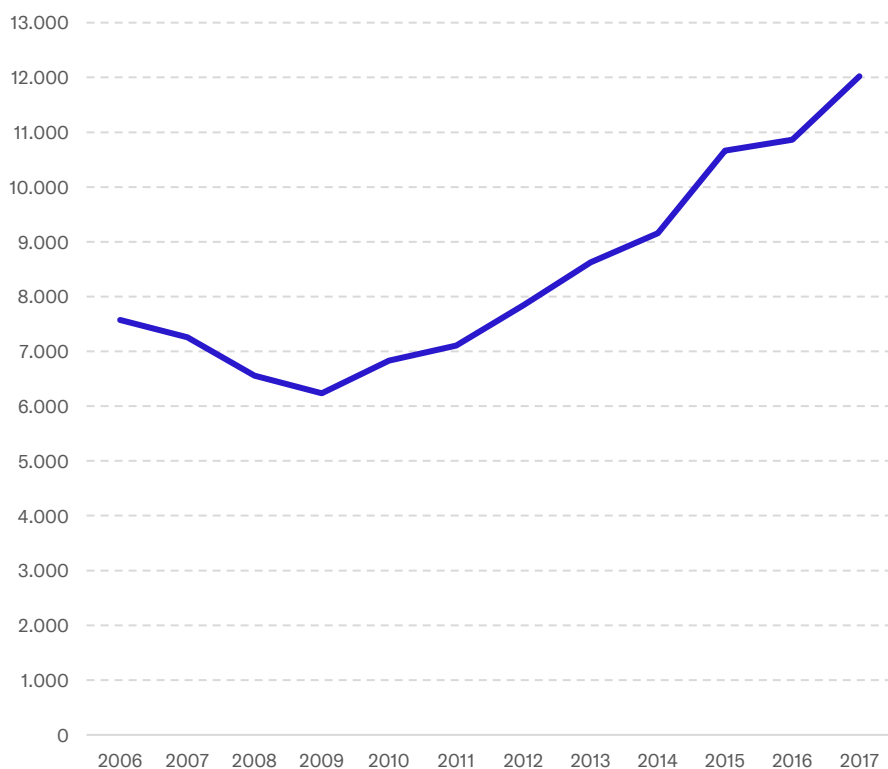
Note: Partiforhold dækker over, hvilket parti de ville stemme på, hvis der var valg til Folketinget i morgen. Rød blok udgøres af Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF, Enhedslisten og Alternativet, mens blå blok består af Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance, Kristendemokraterne, Dansk Folkeparti og Venstre. Indkomstkategorien angiver den samlede årlige husstandsindkomst. VU = Videregående Uddannelse.

Fremtidens ældre: Tættere på børn og børnebørn

For mange ældre danskere er det vigtigt at bo tæt på deres børn og børnebørn, når de bliver ældre. Det kan fx blive nemmere at besøge den nære familie, nemmere at bakke travle børnefamilier op, men samtidig er det også en sikkerhed for de ældre, at der er børn og børnebørn i nærheden, som kan hjælpe med stort og småt, når overskuddet ikke længere er til det.

Udviklingen de seneste ti år viser da også, at de ældres overordnede flytteeaktivitet på tværs af kommunegrænser er steget markant. I årene lige omkring finanskrisen var der kun omkring 6.000 flytninger blandt danskere over 65 år, mens der i 2017 var hele 12.000. Altså en fordobling siden 2009.

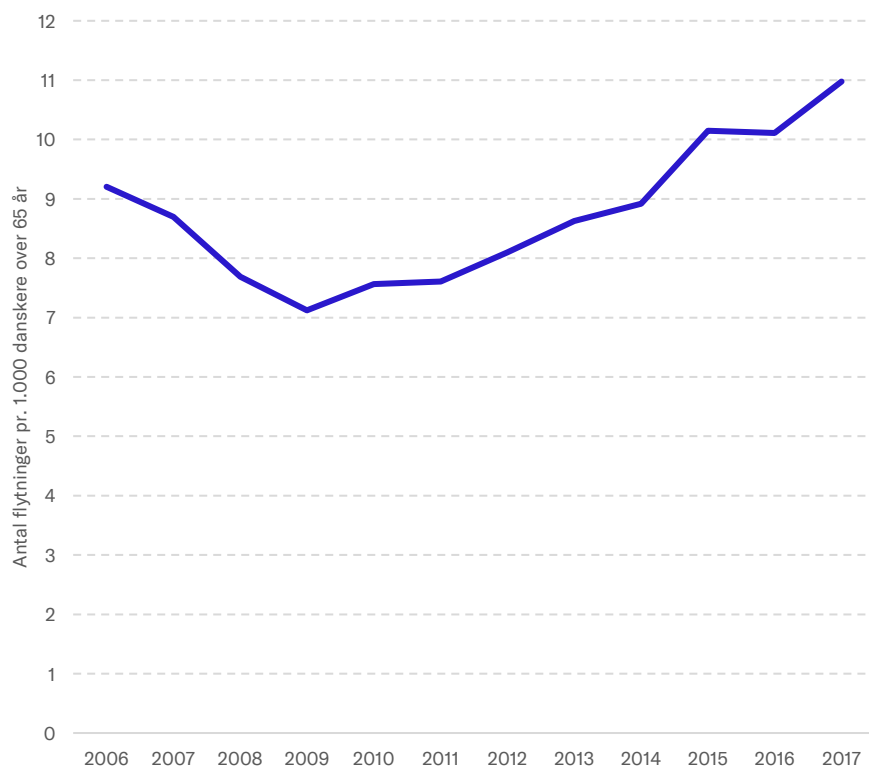
Figur 7: **Antal flytninger på tværs af kommunegrænser for danskere over 65 år**

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik.

I samme tidsperiode er antallet af danskere over 65 år dog også steget markant. Derfor bør man samtidig kigge på, om antallet af flytninger pr. 1.000 danskere over 65 år også viser samme billede, så stigningen i antal flytninger ikke blot skyldes, at der er blevet flere ældre. Figuren nedenfor viser tydeligt, at stigningen i antal flytninger ikke udelukkende kan forklares af, at der blevet flere ældre danskere. Antal flytninger pr. 1.000 danskere i alderen over 65 år er således også steget markant fra omkring syv flytninger i 2009 til elleve i 2017. Der er altså markant flere ældre danskere, som flytter på tværs af kommunegrænser i dag sammenlignet med tidligere. Selvom disse flytninger ikke nødvendigvis skyldes ønsket om at komme tættere på børn og børnebørn er det altså helt tydeligt, at de ældres ønske om at flytte sent i deres liv er steget i løbet af de seneste år.

Figur 8: **Udviklingen i antallet af flytninger blandt danskere over 65 år. Tallene er opgjort som antal flytninger pr. 1.000 danskere over 65 år.**

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistik.

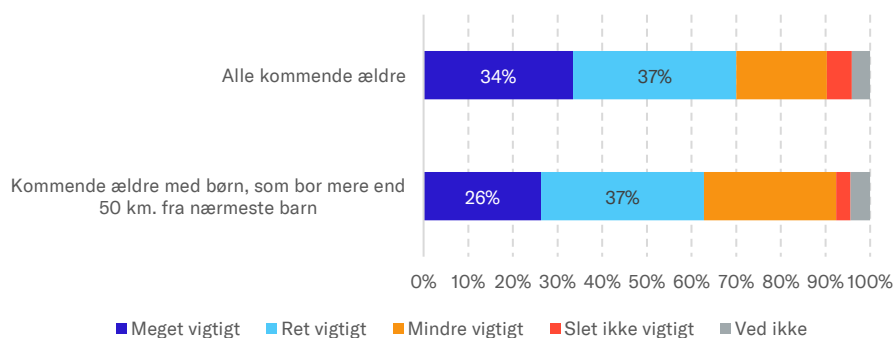
Ét er den historiske udvikling, noget andet er at spå om fremtiden. Hvis man skal tro resultaterne af denne undersøgelse må man forvente, at udviklingen fortsætter. Det er nemlig vigtigt for de kommende ældre at bo tæt på deres børn. Lige knap tre ud af fire af de kommende ældre angiver nemlig, at de synes det er ret vigtigt eller meget vigtigt, at de bor i nærheden af deres børn.

Blandt de ældre, som synes det er vigtigt at bo tæt på børn og børnebørn vil der selvfølgelig være mange, som allerede har taget konsekvensen og rykket teltpælene op for at rykke tættere på den nære familie. Det interessante spørgsmål bliver derfor, om nærheden til børn og børnebørn betyder ligeså meget for de kommende ældre, som i dag bor langt fra deres børn.

Derfor har vi kigget nærmere på den gruppe af kommende ældre (ca. 25 pct. af alle danskere i alderen 60-69 år), som har børn og bor mere end 50 km. fra deres nærmeste barn. Her er billedet stort set det samme, som blandt alle kommende ældre. Et stort flertal – lige knap to ud af tre – synes det er ret vigtigt eller meget vigtigt at bo tæt på sine børn, selvom de i dag bor mere end 50 km. fra dem.

Men er de kommende ældre, som i dag bor langt fra deres børn, så parat til at flytte tættere på deres børn, når de bliver ældre? Det er 34 pct. af de kommende ældre i denne gruppe. De tilkendegiver nemlig, at de godt kunne finde på at flytte tættere på børnene på et senere tidspunkt. Omregner man det til antal kommende ældre bliver det til ca. 50.000 personer, som forventer at flytte tættere på deres børn i fremtiden. Det er en markant flytteaktivitet og en væsentlig kilde til bekymring hos kommunerne, som skal forsøge at planlægge plejeordninger for så mange ældre, der går med tanker om at flytte til en ny kommune, hvor de kommer tættere på deres børn.

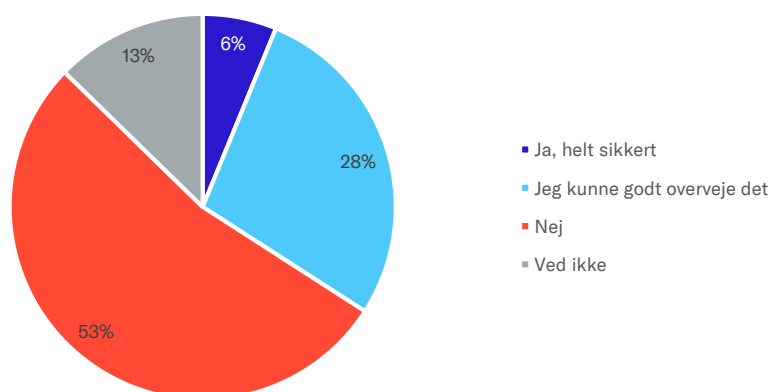
Figur 9: **De kommende ældres vurdering af, hvor vigtigt de synes det er at bo tæt på deres børn, når de bliver ældre**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

Note: n (alle/bor mere end 50 km. fra nærmeste barn) = 1.005/226.

Figur 10: **De kommende ældres holdning til, om de forventer at flytte tættere på deres børn, når de bliver ældre**

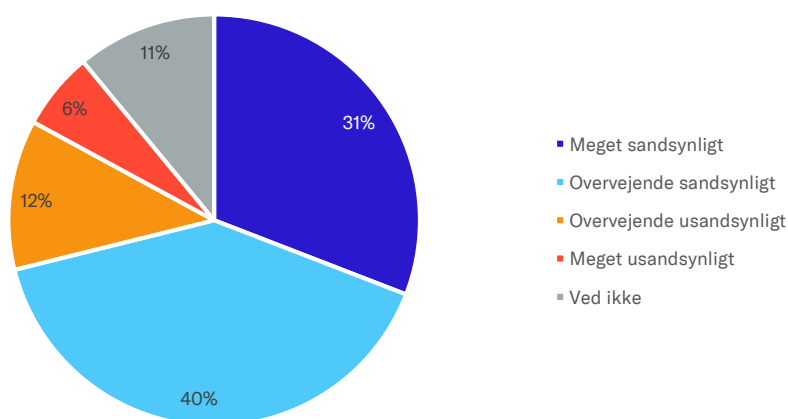
Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

Note: n = 226. Det er kun respondenter, som har børn og bor mere end 50 kilometer fra deres nærmeste barn, som indgår i figuren ovenfor.

De kommende ældre er begejstrede for velfærdsteknologi

Velfærdsteknologiske løsninger kan være med til at imødekomme det økonomiske pres på den offentlige sektor, som vi vil opleve i de kommende år, når det danske samfund bliver ældre og flere får behov for omsorg i hjemmet eller på plejehjem. Når man er vant til at få besøg af plejepersonale, kan det være overvældende at skulle indstille sig på, at ydelser som fx rengøring eller vinduespudsning i fremtiden muligvis vil blive varetaget af robotter eller andre elektroniske apparater. Der er dog ingenting der antyder, at de kommende ældre er teknologiforskrækkede på dette område. Tværtimod angiver knap tre ud af fire, at de sandsynligvis vil takke "ja" til et tilbud om at benytte velfærdsteknologi, hvis de bliver tilbudt dette. Kun hver sjette angiver, at det er usandsynligt, at de vil acceptere, at velfærdsteknologiske løsninger som fx robotstøvsugere eller vasketoiletter rykker ind i deres hjem.

Figur 11: **De kommende ældres holdning til, om de vil benytte velfærdsteknologi (fx robotstøvsuger eller vasketoilet), hvis de får brug for hjælp og får det tilbudt som mulighed**

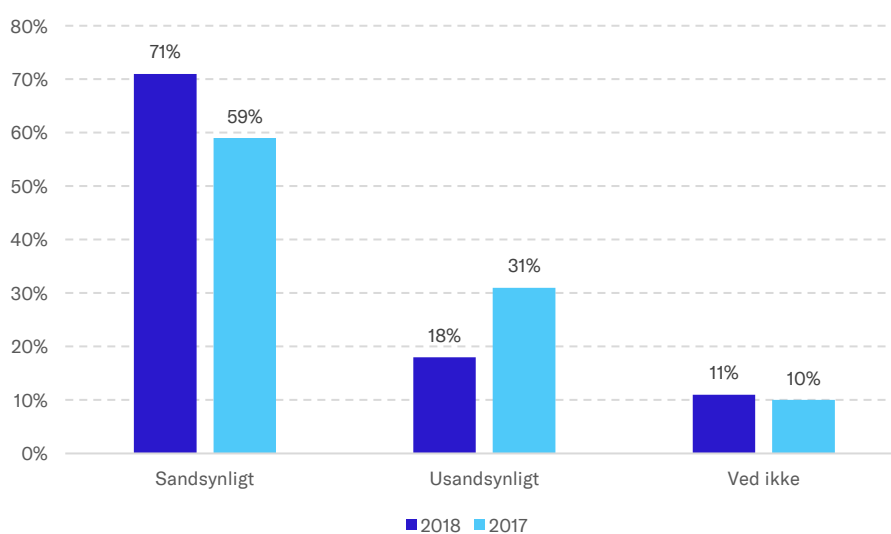

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

Note: n = 1.005.

I figur 10 kan man samtidig se, at det er et område, som vinder indpas med rekord fart hos de kommende ældre. På blot et års tid er opbakningen til velfærdsteknologiske løsninger altså steget markant fra 59 pct. til 71 pct. hvilket også er med til at understrege det store potentiale, som ligger i de velfærdsteknologiske løsninger.

De kommende ældres holdning til, om de vil benytte velfærdsteknologi (fx robotstøvsuger eller vasketoilet), hvis de får brug for hjælp og får det tilbudt som mulighed
Figur 12:

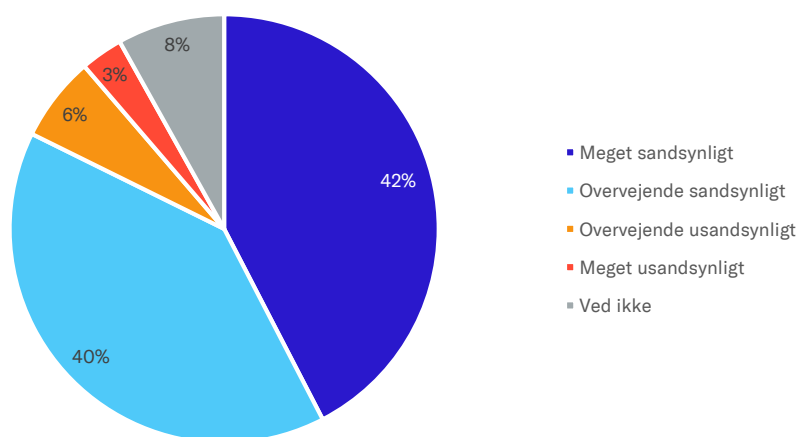

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018 og marts 2017.

Note: n (2018/2017) = 1.005/698. Kategorien "Sandsynligt" udgøres af 'Meget sandsynligt' og 'Overvejende sandsynligt', mens kategorien "Usandsynligt" består af 'Meget usandsynligt' og 'Overvejende usandsynligt'.

Selvom de kommende ældre generelt er meget positive overfor velfærdsteknologi, bliver de kun endnu mere interesserede i at sige "ja" til løsningerne, hvis det samtidig kan frigive ressourcer hos hjemmeplejere og andet plejepersonel til andre gøremål, som kan være vigtigere for den pågældende ældre. Det er således fem ud af seks, som sandsynligvis vil sige ja til velfærdsteknologien, hvis det samtidig betød, at der blev frigivet ressourcer til andre servicetilbud i den anden ende.

De kommende ældres holdning til, om de ville benytte velfærdsteknologi, hvis det betød, at de hver uge kunne få en ekstra times hjælp fra en hjemmep lejer/plejepersonel til andre ting

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

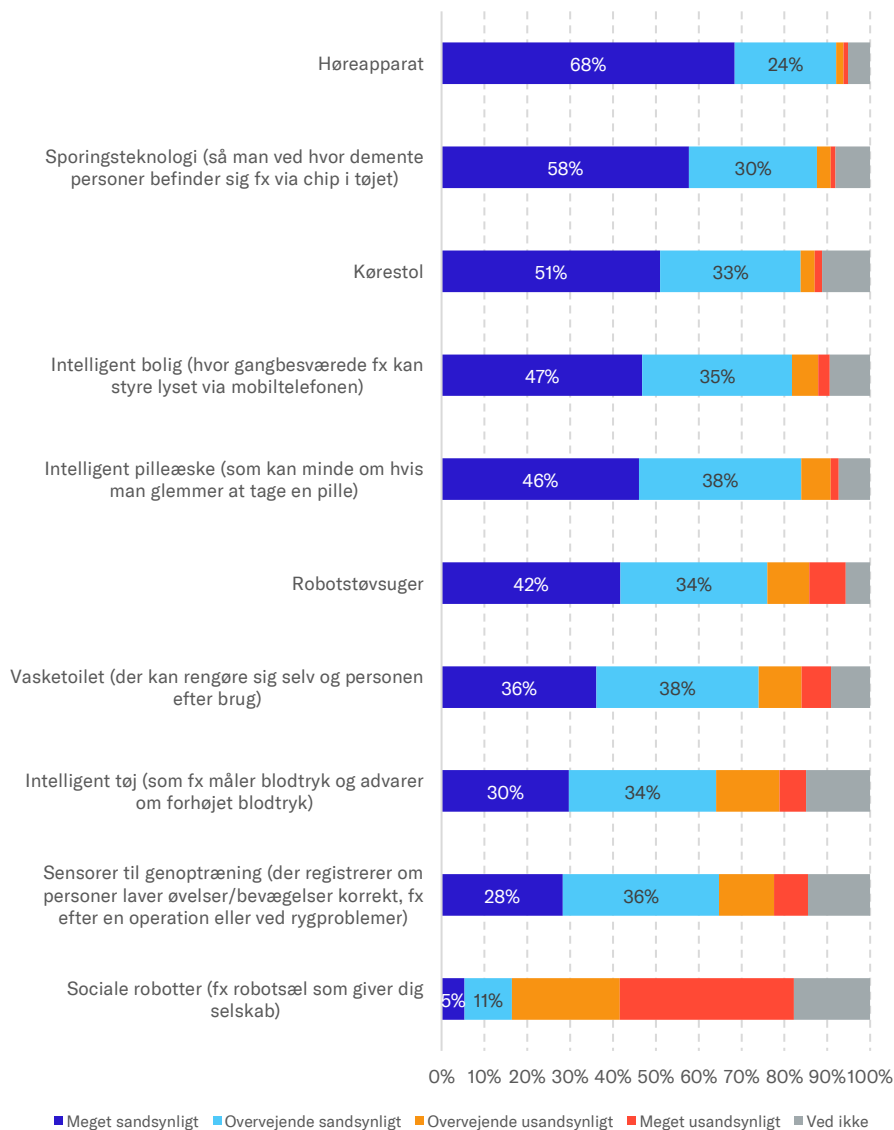
Note: n = 1.005.

I figuren nedenfor har vi undersøgt de kommende ældres syn på en lang række forskellige velfærdsteknologier. Overordnet set peger resultaterne også her på en begejstring for langt de fleste velfærdsteknologiske løsninger. Der er eksempelvis over 80 pct. af de kommende ældre, som vil sige ja tak, hvis de bliver tilbudt høreapparater, springsteknologier (særligt for demente), intelligente kørestole, intelligente boligløsninger (fx lysstyring) samt intelligente medicinæsker, som kan holde styr på, om de ældre har taget deres medicin eller ej.

Der er ingen tvivl om, at den største modstand er rettet mod de velfærdsteknologiske løsninger, som skal erstatte det menneskelige nærvær. Sociale robotter møder fx kun opbakning fra hver sjettede og solid modstand fra mere end hver anden. Men det understreger netop også behovet for, at vi indfører velfærdsteknologiske løsninger så hurtigt som muligt, så vi kan frigøre ressourcer blandt plejepersonalet, så de kan løfte deres primære opgave; den menneskelige omsorg for vores ældre medborgere.

Hvor sandsynligt er det, at du ville sige ja til at benytte velfærdsteknologi, hvis det betød, at du hver uge så kunne få en ekstra times hjælp fra en hjemmeplejer/plejepersonel til andre ting?

Figur 14:

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

Note: n = 1.005.

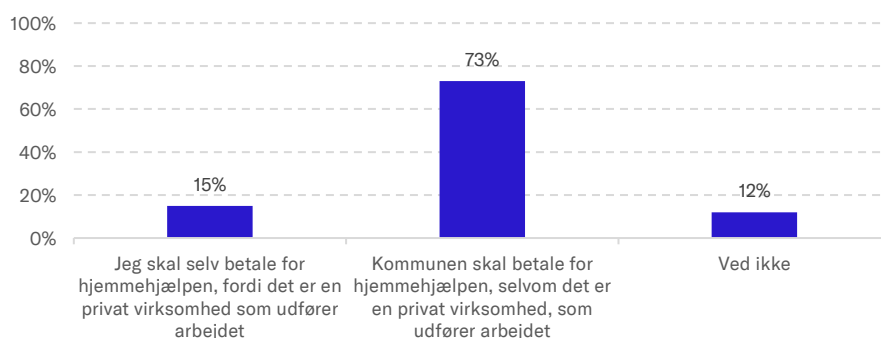
Manglende viden om frit valg af hjemmepleje

Danmark har krystalklare regler for frit valg på hjemmeplejeområdet. Hvis kommunen visiterer en borger til eksempelvis praktisk hjælp efter serviceloven er det skattefinansieret – uanset om borgeren vælger, at leverandøren skal være kommunen eller en godkendt privat aktør. Derudover har private mulighed for at levere tilkøbsydelse, altså udover det skattefinansierede. Kendskabet til denne ordning er dog sparsom hos de ældre, som allerede er visiteret til hjemmepleje. En undersøgelse, som Sundheds- og Ældreministeriet har foretaget i december 2017 viste, at omkring hver tredje i denne gruppe ikke kender til ordningen om frit valg i hjemmeplejenⁱⁱ.

Det samme billede tegner sig, når man kigger på de kommende ældre. Hver sjette af de kommende ældre tror selv, at de skal op med pengepungen, hvis de vælger en privat leverandør, mens hver ottende ikke ved, om man selv skal betale. Sammenlagt er det altså mere end hver fjerde, som ikke kender til ordningen.

Det billede er måske ikke overraskende, da behovet for hjemmepleje for mange af de kommende ældre vil ligge mange år ude i fremtiden. Men det understreger nødvendigheden af god information til de ældre og deres pårørende, der i fremtiden bliver visiteret til pleje i eget hjem. Kun derigennem sikrer vi, at de ældre vælger netop det tilbud, som passer dem bedst – og derigennem sikrer den højest mulige tilfredshed med fremtidens hjemmepleje.

Figur 15: **Skal kommunen betale for hjemmehjælpen, hvis den udføres af private?**

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2018.

Note: n = 1.005.

Om denne udgave

"De kommende ældres velfærd – forventninger, holdninger og planlægning" er det 14. nummer af Dansk Erhvervs Perspektiv i 2018. Redaktionen er afsluttet den 5. oktober.

Om Dansk Erhvervs perspektiv

Dansk Erhvervs Perspektiv henvender sig til beslutningstagere og meningsdannere på alle niveauer. Ambitionen er at udgøre et kvalificeret og anvendeligt beslutningsgrundlag i forhold til væsentlige, aktuelle udfordringer på alle områder, som har betydning for dansk erhvervsliv og den samfundsøkonomiske udvikling. Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs Perspektiv med tydelig henvisning til Dansk Erhverv.

Det er tilladt at citere fra Dansk Erhvervs Perspektiv med tydelig kildeangivelse og med henvisning til Dansk Erhverv.

ISSN-NR.: 1904-7694

Dansk Erhvervs Perspektiv indgår i det nationale center for registrering af danske periodika, ISSN Danmark, med titlen "Dansk Erhvervs perspektiv: Analyse, økonomi og baggrund (online)"

Redaktion

Jes Brinchmann Christensen, underdirektør (ansv.), Malthe Munkøe, analysechef, Jakob Kæstel Madsen, analysekonsulent, Kristian Skriver Sørensen, økonom, Jonas Spendrup Meyer, økonom.

Kontakt

Henvendelser angående analysen kan ske til analysekonsulent Jakob Kæstel Madsen på jkm@danskerhverv.dk eller tlf. 3374 6079.

Henvendelser angående sundheds- og velfærdspolitik kan ske til velfærdspolitisk chef Rasmus Larsen Lindblom på rll@danskerhverv.dk eller tlf. 3374 6293.

NOTER

ⁱ Epinion for Sundhed- og Ældreministeriet, "Brugertilfredshedsundersøgelse af ældreplejen", december 2017

ⁱⁱ Epinion for Sundhed- og Ældreministeriet, "Brugertilfredshedsundersøgelse af ældreplejen", december 2017